

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ

La Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.333/2003, privind paza obiectivelor, bunurilor, valorilor și protecția persoanelor, republicată, cu modificările și completările ulterioare

I Necesitatea și contextul proiectului de lege:

România are obligația morală și legală de a-și proteja fermierii. Țăranii noștri, micii agricultori, acei oameni care trudesc de dimineața până seara pe ogorul românesc, sunt astăzi lăsați singuri în fața unei realități crunte: furturile din câmp, devastările recoltelor, jaful organizat care, în fiecare sezon, înseamnă pierderi enorme și descurajare totală.

Terenurile agricole reprezintă un patrimoniu național vital, iar paza acestora este esențială pentru prevenirea degradării, abuzurilor sau a abandonului.

Realitatea este simplă: fermierul nu mai poate duce singur această luptă. Statul trebuie să intervină, printr-o lege clară, care să stabilească, fără echivoc, **obligația autorităților locale de a organiza paza terenurilor agricole.**

Acest proiect de lege vine tocmai să repare această neglijență legislativă. Se instituie răspunderea primarului, se stabilește obligația planului de pază, se definește modul de finanțare – cu implicarea bugetului local și a fermierilor – și se creează parteneriate locale între poliție, primării și agricultori.

Propunerea legislativă este gândită cu un singur scop: **să protejăm munca cinstită a omului de la sat.**

Autoritățile și organizațiile profesionale subliniază că fermierii nu pot fi neglijati. Un raport al Societății Academice Române solicită „toleranță zero” față de furturile agricole, cu **mobilizare specială de resurse umane și tehnologice** (inclusiv patrulare de jandarmi și sisteme de supraveghere) agrointel.ro.

Experții mai propun ca statul să intervină în situații de risc extrem (ex. un fond de reasigurare pentru polițele de asigurare agricole)

II Cadrul legislativ actual (România)

Legea nr. 333/2003 privind paza obiectivelor prevede expres organizarea serviciului de pază în mediul rural. Articolul 16 recunoaște că „*persoanele fizice sau juridice care dețin terenuri agricole își pot organiza, în asociere sau individual, pază de câmp*”

În plus, Art.18 alin. (2) obligă primarul comunei să ia măsuri pentru asigurarea păzii bunurilor publice și ale cetățenilor și să întocmească planul de pază al comunei.

Modalitățile concrete de pază în mediul rural (de pildă patrule cu polițiști locali sau cu firme specializate) se stabilesc prin hotărâre a consiliului local, după consultarea populației locale

Prin urmare, proiectul de lege propus are ca obiectiv consolidarea reglementării, inspirându-se din bune practici europene pentru a proteja eficient terenurile agricole.

În practică, planurile prevăzute de lege sunt insuficient implementate. Deși proprietarii de terenuri au dreptul la pază organizată, mulți aleg soluții minimale din cauza costurilor ridicate (paza la nivel individual ajungând adesea un procent important din costurile fermei). În plus, Poliția locală și Jandarmeria au rol prevăzut de lege în aplicarea acestor planuri dar resursele alocate sunt limitate. Este clar că, în baza legislației actuale, responsabilitatea revine atât autorităților locale (primar), cât și fermierilor, dar mecanismele existente (inclusiv bugetarea locală a pazei, trebuie consolidate pentru a deveni eficace.

Alte prevederi relevante:

Constituirea României garantează protecția dreptului de proprietate privată, iar Codul penal incriminează furtul bunurilor agricole, însă fără referire specială la terenuri agricole sau efecte specifice asupra agriculturii.

În practică, lipsa unor pedepse diferențiate pentru furturile comise pe teritoriul exploatațiilor agricole reduce efectul disuasiv. Așadar, intervenția legislativă este necesară chiar în privința cadrului normativ penal (așa cum s-a văzut în alte state UE).

Elemente de drept comparat

România nu este singura țară care se confruntă cu această provocare. Diferența este că alții au reacționat. Mai multe state europene au introdus măsuri suplimentare de protecție a agriculturii:

Franța: Protecția terenurilor agricole este realizată prin instrumente juridice specifice. În primul rând, SAFER („Sociétés d'aménagement foncier et d'établissement rural”) – instituții create în baza Legii de orientare agricolă din 1960 – intervin în piața terenurilor agricole pentru a împiedica speculația și părăsirea pământului arabil. SAFER cumpără terenuri agricole puse în vânzare și le reinscrie în circuitul agricol, cu misiunea de a îmbunătăți structura exploatațiilor agricole, de a facilita instalarea fermierilor și de a limita transformarea terenurilor agricole în zone construite. În plus, Legea franceză nr. 2017-348 din 20 martie 2017 combate „accaparement” (acapararea terenurilor): ea extinde dreptul de preempțiune al SAFER și stabilește condiții mai stricte pentru tranzacțiile de terenuri agricole, împiedicând concentrarea excesivă a acestora în mâinile unor entități străine sau investitori oportuniști.

În ansamblu, regimul francez urmărește ca terenurile agricole să rămână în folosință agricolă și să deservească comunitatea rurală.

Germania: În Germania, paza și protecția terenurilor agricole sunt garantate prin controlul strict al circulației funciare agricole. *Grundstückverkehrsgesetz* (Legea tranzacțiilor cu terenuri) impune ca vânzările sau înstrăinările terenurilor agricole să fie autorizate de autoritățile agricole naționale. Scopul declarat al acestei legi este „să securizeze continuitatea exploatațiilor agricole” prin protejarea solului agricol de vânzarea către neagricultori, precum și de a conserva structura agrară și mediul înconjurător. Orice transfer de proprietate agricolă necesită un aviz de fond funciar, astfel încât pământul arabil să fie utilizat în continuare în agricultură sau silvicultură.

Spania: Noile modificări ale Codului Penal includ infracțiuni agravate pentru furturile de produse agricole, animale sau utilaje de fermă. De exemplu, sustragerea din exploatații a acestor bunuri este considerată furt agravat. Autoritățile spaniole au recunoscut explicit că furturile din mediul rural constituie o problemă gravă pentru agricultori, justificând astfel înăsprirea pedepselor. Astfel, se întărește rolul Poliției în descurajarea infractorilor agrari. (efeagro.com.)

Regatul Unit: Raportul NFU Mutual din 2024 arată că infracțiunile rurale au costat fermierii britanici 53 milioane de lire sterline în 2023 (gid.co.uk), o creștere semnificativă față de anul precedent. Statistica include furturi de tractoare, animale, echipamente și combustibil. Aceste cifre ilustrează că autoritățile din UK tratează infracționalitatea agricolă ca pe o problemă de securitate națională, existând colaborări strânse între Poliția Rurală și asociațiile fermierilor.

Situația în România: Deși nu există date consolidate naționale publice recente, cazuri locale arată necesitatea aceluiași nivel de protecție: furturi de porumb, furaje, echipamente ori animale pun în pericol veniturile fermierilor mici. De exemplu, într-o singură comună, a fost semnalat furtul a peste o tonă de porumb din câmp în doar trei luni (agrointel.ro). Astfel de incidente, neobservate în statistici, dovedesc nevoia unei acțiuni preventive.

Cultivatorii – în special țăranul și micul fermier – sunt tot mai expuși furturilor de pe terenurile agricole, ceea ce impune măsuri urgente de protecție. Furturile de utilaje, combustibil, unelte și chiar produse agricole sau animale din exploatații devin frecvente; de exemplu, primarul comunei Călățele (județul Cluj) a constatat că astfel de fapte „afectează direct munca și bunurile cetățenilor” și a convocat fermierii pentru a identifica măsuri concrete de protecție (agrointel.ro.) Specialiștii arată că infracționalitatea agricolă poate avea efecte aproape comparabile cu „marea corupție” și că soluțiile vin doar din partea autorităților de ordine (Poliție, Jandarmerie). În aceste condiții, micii agricultori, cu resurse limitate pentru pază, rămân vulnerabili. Situația arată că există riscul ca multe exploatații să renunțe la culturi profitabile din cauza lipsei de protecție, ceea ce subminează și obiectivele de dezvoltare rurală.

III. Impactul social și economic

Această lege nu este doar despre pază. Este despre **siguranța socială a satului românesc**. Fiecare recoltă furată, fiecare cultură distrusă înseamnă un copil care pleacă la oraș, o familie care renunță, o gospodărie care se stinge.

Impactul social al legii este concret si direct:

- a. comunitățile devin mai unite prin implicarea în planul de pază;
- b. scade infracționalitatea rurală;
- c. se recapătă încrederea în autorități.
- d. fermierii vor putea să investească fără teamă;
- e. pierderile anuale cauzate de furturi vor fi diminuate;
- f. cresc veniturile din agricultură, iar România își întărește securitatea alimentară.

IV. Impact de mediu

Pământul lăsat nepăzit este pământ părăsit. Terenul care nu este lucrat riscă degradarea. Prin această lege, protejăm și mediul înconjurător: terenurile rămân în circuitul agricol, sunt cultivate constant și devin parte a efortului național de adaptare la schimbările climatice.

Concluzii si conformitate legislativă

Având în vedere prevederile legale existente (în special Legea 333/2003) și experiențele altor state UE, există argumente solide pentru o legislație de urgență în vederea protecției fermierilor. Propunerea legislativă poate include: clarificarea obligației autorităților locale de a organiza paza rurală; sancțiuni mai drastice pentru atacarea exploatațiilor agricole; stimulente financiare pentru comunitățile locale și firmele de pază care asigură securitatea fermierilor; colaborare sporită cu Jandarmeria și Poliția de frontieră în zonele rurale.

Țăranii și micii agricultori trebuie protejați printr-un cadru legislativ coerent, care să prevadă atât paza organizată a terenurilor, cât și responsabilitatea instituțiilor statului. În absența unor măsuri imediate, fermierii locali – esențiali pentru securitatea alimentară și coeziunea satelor – vor rămâne expuși riscurilor și pierderilor semnificative, cu efecte negative pentru economia rurală și socială a țării.

Practica europeană evidențiază importanța instituirii unor mecanisme ferme de protecție a terenurilor agricole. Țările analizate demonstrează că o legislație dedicată poate include atât roluri asignate fermierilor în calitate de «păstrători ai solului», cât și instituții sau reglementări care reglementează strict circulația funciară agricolă.

Pentru România, aceste exemple internaționale argumentează necesitatea măsurilor propuse de prezentul proiect de lege. Prin adaptarea cadrului normativ național la standardele europene, se asigură protejarea patrimoniului agricol, se sprijină activitatea fermierilor și se contribuie la atingerea obiectivelor de mediu și agricultură durabilă asumate la nivelul Uniunii Europene

Inițiator: Deputat neafiliat Monica Ionescu

Inițiator: Deputat neafiliat Radu Mihail Ionescu